

Handläggare
Lii Drobus
Telefon: 08-50825252**Till**
Socialnämnden
2025-05-20

Skrivelse om bristen på familjehem

Svar på skrivelse från Kristin Jacobsson (C), Andrea Hedin m.fl. (M), Jan Jönsson (L) och Maurice Forslund (KD)

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelse.

Sammanfattning

Kristin Jacobsson (C), Andrea Hedin m.fl. (M), Jan Jönsson (L), och Maurice Forslund (KD) för med hänvisning till information från lokalmedia i en skrivelse till socialnämnden 2025-02-18, fram att det råder en bekymmersam situation för barn i Stockholm när det gäller beviljade stödinsatser.

Socialnämnden har i budget för 2025 fått i uppdrag att genomföra en utredning om hur jour- och familjehem ska rekryteras i staden, hur anpassade behandlingsinsatser med hög tillgänglighet och intensitet kan utökas samt hur anpassade öppenvårdsinsatser för barn placerade i jour- och familjehem i egen regi ska säkras. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla och intensifiera arbetet för att rekrytera fler familjehem och jourhem samt ge gott stöd, vägledning och utbildning till dem som åtar sig uppdraget.

Bakgrund

Kristin Jacobsson (C), Andrea Hedin m.fl. (M), Jan Jönsson (L), och Maurice Forslund (KD) för, med hänvisning till information från lokalmedia, i en skrivelse till socialnämnden 2025-02-18 fram att det råder en bekymmersam situation för barn i Stockholm när det gäller beviljade stödinsatser. I skrivelsen hänvisas till Lokalmedias rapportering i början av 2025 i vilken det ska framkomma att barn i Stockholm tvingas vänta upp till 18 månader på att få beviljade stödinsatser, att det under 2024 var 117 inrapporterade beslut som inte verkställdes inom den lagstadgade tiden på tre månader samt att ingen förbättring skett i staden under de senaste fem åren. Orsakerna till de långa väntetiderna uppgavs vara att det i Stockholm liksom i övriga landet är svårt att hitta lämpliga familjehem, kontaktfamiljer eller kontaktpersoner.

Ärendet

I skrivelsen lyfts frågor om det i Stockholms stad går att se någon effekt av Socialstyrelsens nationella kampanj ”Gör en insats”, om hur många familjehem det uppskattningsvis saknas i staden idag, om hur staden arbetar för att adressera problemet med bristen på familjehem, om Stockholms stad skulle kunna göra mer för att matcha stödinsatserna för vad familjehem erhåller hos andra aktörer, samt om förvaltningen tror att mer stödinsatser skulle locka fler att vilja bli familjehem?

1. Kan vi i Stockholms stad se någon effekt av Socialstyrelsens nationella kampanj ”Gör en insats”?
2. Hur många familjehem saknas uppskattningsvis i staden idag?
3. Hur arbetas i staden för att adressera problemet med bristen på familjehem?
4. Skulle Stockholms stad kunna göra mer för att matcha stödinsatserna för vad familjehem erhåller hos andra aktörer?
5. Tror förvaltningen att mer stödinsatser skulle locka fler att vilja bli familjehem?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialt stöd.

Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 14 maj april 2025 och Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 15 maj 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Familjehemsvården är den vanligaste placeringsformen för barn som inte kan bo kvar i sitt hem. Med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt. Hemmet kan vara ett hem inom barnets sociala nätverk eller ett hem där familjehemsföräldrarna inte känner barnet sedan tidigare. Alla familjehem ska utredas och godkännas av socialtjänsten. Barnets bästa ska vara avgörande vid alla beslut om vård eller andra behandlingsinsatser.

Socialtjänsten i varje kommun har ansvar för att rekrytera och utreda familjehem, att erbjuda dem utbildning samt säkerställa att de bedriver en vård som håller god kvalitet. Kommunerna har det yttersta ansvaret för att bedöma familjehemmens allmänna förutsättningar att bli familjehem genom en så kallad grundutredning och att bedöma familjehemmets resurser i förhållande till ett specifikt barns behov. Att utreda familjehem hör till den myndighetsutövning som socialtjänsten inte får lämna ifrån sig. Familjehemmet ska ge barnet en god vård och se till att barnet

får sina behov tillgodosedda – i samverkan med socialtjänst, föräldrar och andra berörda.

1. Kan vi i Stockholms stad se någon effekt av Socialstyrelsens nationella kampanj ”Gör en insats”?

Socialstyrelsen genomförde i april 2024 en nationell informationskampanj - "Min insats" - tillsammans med SKR för att synliggöra behov av och öka kunskapen om, vad det innebär att vara bland annat jour- och familjehem. I samband med denna kampanj såg socialförvaltningen att antalet intresseanmälningar för främst kontaktperson och kontaktfamilj ökade, dock inte för uppdrag som jour- eller familjehem. Något direkt samband mellan intresseanmälningarna att bli jour- eller familjehem och den nationella kampanjen har inte gått att se.

2. Hur många familjehem saknas uppskattningsvis i staden idag?

När det gäller frågan om hur många familjehem som i dag saknas i staden uppgav stadsdelsförvaltningarna i en enkätfråga från förvaltningen att det under första halvan av februari 2025 rörde sig om cirka 137 barn som stod i kö, varav 3 till nätverksfamilj.

3. Hur arbetas i staden för att adressera problemet med bristen på familjehem?

Socialnämnden har i budget för 2025 fått i uppdrag att genomföra en utredning om hur jour- och familjehem ska rekryteras i staden, hur anpassade behandlingsinsatser med hög tillgänglighet och intensitet kan utökas samt hur anpassade öppenvårdsinsatser för barn placerade i jour- och familjehem i egen regi ska säkras. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla och intensifiera arbetet för att rekrytera fler familjehem och jourhem samt ge gott stöd, vägledning och utbildning till dem som åtar sig uppdraget. I uppdraget påtalas att nämnden har ett särskilt ansvar för att utveckla rekryteringar av kvalificerade familjehem för att bättre möta socialtjänstens behov av familjehem som kan ta emot ungdomar med social problematik. Utredningsarbetet som pågår med anledning av uppdraget har hitintills omfattat ett stort antal samtal på olika nivåer samt genomgång av omvärldsbevakning, forskningsrapporter och statliga utredningar.

Utmaningen när det gäller såväl jour- som familjehem är i första hand bristen på dem, vilket riskerar sammanbrott i placeringarna, bristande matchning och bristande kvalitet för placerade barn och unga. Konsulentstödda verksamheter innebär dessutom höga kostnader. Det finns utmaningar inom stadens familjehemsvård när det gäller till exempel tid och samordning för rekrytering och utredning av jour- och familjehem liksom för att stötta hemmen.

Utredningen syftar till att komma med förslag på hur stadens arbete med familjehemsvården ska kunna utvecklas och stärkas och locka fler att vilja bli familjehem, och öka tillgången på jourhem. Ytterst handlar det om att kunna erbjuda placerade barn likvärdig, säker och god vård.

Ytterligare aspekter som berör frågan om bristen på familjehem är behovet av familjehem, och därmed frågan om hur förebyggande arbete för och insatser till föräldrar, barn och unga och nätverk kan förhindra en placering, kan utvecklas. En huvudinriktning i den kommande socialtjänstlagen är just ökat fokus på förebyggande arbete. Det finns inom stadens socialtjänst, en medvetenhet om att lagstiftaren menar att frågan om nätverksplacering i första hand ska undersökas vid en placering, liksom att forskning pekar på att en sådan kan vara gynnsam för barn och unga.

De dialogsamtal med chefer och medarbetare som har genomförts inom ramen för utredningen visar på engagemang, kunskap och kompetens hos de som arbetar med utredning och familjehemsvård i Stockholms stad. Trots de utmaningar som socialtjänsten har pågår utvecklingsarbeten i verksamheterna. Såväl lokalt som stadsövergripande utökas stöd till jour- och familjehem och till placerade barn och unga och deras familjer. Det handlar till exempel om inrättande av en beredskapstelefon för att kunna erbjuda familjehem stöd utanför kontorstid, om Mentorsfamiljer liksom Förstärkt stöd till familjehem samt om Stellas nya gruppverksamhet för föräldrar till placerade barn och unga.

4. Skulle Stockholms stad kunna göra mer för att matcha stödinsatserna för vad familjehem erhåller hos andra aktörer?

Den utredning som nu pågår med uppdrag att se över rekrytering av jour- och familjehem undersöker även frågan om stödinsatser och stadens möjligheter att i högre grad matcha det som andra aktörer erbjuder. Privata aktörer som bedriver konsulentstödd verksamhet marknadsför sig själva utifrån att de erbjuder högre ersättning till familjehem än kommuner samt att de har dygnet-runt-stöd. Just stödet är något som familjehem själva lyfter som väsentligt och kanske avgörande för viljan och orken att ta emot ett barn i hemmet. Utredningen kommer belysa frågan och även lämna förslag på hur staden i än högre grad kan möta detta.

5. Tror förvaltningen att mer stödinsatser skulle locka fler att vilja bli familjehem?

I utredningen om *Barn i samhällsvård* konstateras att det finns behov av att på olika sätt stödja familjehem. Ett förslag som utredningen lade handlar om att familjehem ska få handledning, stöd och annan hjälp som är anpassat till deras uppdrag, framförallt

mer intensivt under det första året vid en placering. Stöd ska enligt utredningens förslag finnas tillgängligt såväl dagtid under vardagar, samt under kvällar och helger.

I en privat gjord enkätundersökning baserad på 146 enkätfrågor till jour- och familjehem lyfts att uppdrag som familjehem är utmanande på många sätt. 26 % av respondenterna menade att kontakten med socialtjänsten tar mycket energi. Nära hälften av respondenterna menade att det inte får stöd från uppdragsgivaren, och drygt hälften uppgav att de inte eller endast till viss del fick handledning när de behövde det. 94 % av de som hade företag som uppdragsgivare menade att de vid akuta frågor kunde få stöd, jämfört med 52 % bland dem som hade kommunen som uppdragsgivare.

Nämnden avser att under 2025 kunna lämna ett antal förslag som förväntas stärka familjehemsvården för att bättre kunna uppfylla de åtagande som ett omhändertagande innebär. I detta är tillgången till jour- och familjehem liksom stöd, viktiga delar. Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Anna Mattsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse angående bristen på familjehem

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-05-12
Anna Mattsson, Avdelningschef	2025-05-12